

Bruxelles, 18.12.2020
COM(2020) 821 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU
privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2018/974 al Parlamentului European
și al Consiliului din 4 iulie 2018 privind statistica transportului de mărfuri pe căi
navigabile interioare

1. INTRODUCERE

1.1. OBIECTIVUL RAPORTULUI

Comisia are obligația de a prezenta un raport privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2018/974 privind statistica transportului de mărfuri pe căi navigabile interioare (denumit în continuare „regulamentul”). Conform calendarului specific prevăzut la articolul 9 din regulament, Comisia trebuie să prezinte acest raport până la 31 decembrie 2020 și, ulterior, la fiecare 5 ani. Scopul prezentului raport este de a îndeplini această cerință de raportare a Comisiei.

Prezentul raport prezintă contextul, cadrul de acțiune politică și domeniul de aplicare al regulamentului și pune în discuție aspecte legate de punerea sa în aplicare. Secțiunea finală descrie evoluțiile viitoare posibile și prezintă concluziile.

1.2. CONTEXT: CADRUL JURIDIC

Regulamentul a urmărit să ofere Comisiei, altor instituții ale UE, guvernelor naționale și publicului larg date statistice comparabile, fiabile, armonizate, cuprinzătoare și transmise cu regularitate privind evoluția transportului de mărfuri pe căile navigabile interioare în Uniunea Europeană.

Întrucât Regulamentul (CE) nr. 1365/2006¹ a fost modificat substanțial de mai multe ori, acesta a fost codificat și abrogat de Regulamentul (UE) 2018/974 pentru a spori claritatea și eficiența celui dintâi. Doar Regulamentul (CE) nr. 425/2007 al Comisiei² rămâne în vigoare.

1.3. CONTEXTUL POLITICII

Comparativ cu alte moduri de transport, care se confruntă adesea cu probleme legate de congestie și capacitate, transportul pe căile navigabile interioare este fiabil și eficient din punct de vedere energetic și are un potențial semnificativ de utilizare extinsă.

Căile navigabile interioare reprezintă o alternativă competitivă la transportul rutier. În special, acest mod de transport este o alternativă ecologică atât în ceea ce privește consumul de energie, cât și emisiile sonore. În plus, căile navigabile interioare asigură un nivel ridicat de siguranță, în special pentru transportul mărfurilor periculoase. În fine, acestea reduc presiunea exercitată asupra rețelelor rutiere suprasolicitate din regiunile cu o densitate mare a populației.

Acest sector este deosebit de relevant pentru politica în domeniul transporturilor; în Cartea albă „Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitiv și eficient din punctul de vedere al resurselor”³ sunt stabilite 10 obiective pentru un sistem de transport competitiv și eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor. Politica actuală în domeniul navigației interioare pentru perioada 2014-2020 este încorporată în programul de acțiune Naiades II⁴. Pentru îndeplinirea sarcinilor în contextul

¹ Regulamentul (CE) nr. 1365/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 septembrie 2006 privind statistica transportului de mărfuri pe căi navigabile interioare și de abrogare a Directivei 80/1119/CEE a Consiliului (JO L 264, 25.9.2006, p. 1).

² Regulamentul (CE) nr. 425/2007 al Comisiei din 19 aprilie 2007 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1365/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind statistica transportului de mărfuri pe căile navigabile interioare (JO L 103, 20.4.2007, p. 26).

³ COM (2011) 144 final.

⁴ https://ec.europa.eu/transport/modes/inland/promotion/naiades2_en (disponibil doar în limba engleză).

programei Naiades succesive și al politicii comune a UE în domeniul transporturilor, statisticile europene privind căile navigabile interioare sunt utilizate pentru elaborarea, monitorizarea și evaluarea politicilor în domeniul transportului și a altor politici, cum ar fi funcționarea pieței interne. Elaborarea politicii comune a UE în domeniul transporturilor necesită cunoștințe aprofundate cu privire la amploarea transportului de mărfuri pe căi navigabile interioare și la evoluția acestui mod de transport. Datele colectate contribuie, de asemenea, la promovarea transportului pe căi navigabile interioare și la integrarea acestui mod de transport în lanțul logistic intermodal.

Pactul verde european⁵ este noua strategie de creștere care urmărește să asigure durabilitatea economiei UE prin transformarea provocărilor legate de climă și de mediu în oportunități în toate domeniile de politică și prin garantarea unei tranziții echitabile și favorabile incluziunii. Comunicarea privind Pactul verde european prevede o reducere de 90 % a emisiilor generate de transporturi până în 2050. Printre acțiunile prioritare pentru trecerea la o mobilitate durabilă și inteligentă se numără:

- stimularea transportului multimodal;
- sprijinirea implementării unor soluții de mobilitate multimodală automatizată și conectată;
- o abordare mai eficientă a costurilor externe ale activităților de transport prin stabilirea prețurilor;
- intensificarea producției și a utilizării combustibililor alternativi durabili în domeniul transporturilor; și
- reducerea poluării cauzate de transporturi, în special în orașe.

Pentru stimularea transportului multimodal, Pactul verde european prevede ca 75 % din transportul efectuat în prezent pe cale rutieră să se efectueze în viitor pe calea ferată și pe căile navigabile interioare. Pentru atingerea acestui obiectiv, Comisia Europeană va propune măsuri pentru a spori capacitatea căilor navigabile interioare începând din 2021.

1.4. STATELE MEMBRE ȘI ALTE ȚĂRI VIZATE DE PREZENTUL RAPORT

Regulamentul privind statistica transportului de mărfuri pe căi navigabile interioare se aplică direct și în toate elementele sale tuturor statelor membre. Acesta nu trebuie să fie transpus în legislația națională. Totuși, întrucât nu toate statele membre utilizează transportul pe căi navigabile interioare, regulamentul se aplică doar acelor state în care există acest mod de transport.

Regulamentul stabilește un prag peste care statele membre sunt obligate să furnizeze date: cerințele se aplică tuturor statelor membre în care volumul total de mărfuri transportate anual pe căi navigabile interioare depășește un milion de tone. În prezent, 12 state membre sunt obligate să furnizeze date: Belgia, Bulgaria, Germania, Franța, Croația, Luxemburg, Ungaria, Țările de Jos, Austria, Polonia, România și Slovacia.

În temeiul regulamentului, țările în care nu sunt efectuate transporturi internaționale sau de tranzit, dar care depășesc pragul de un milion de tone, trebuie să furnizeze doar un set de date anuale limitat (tabelul V1 din anexa V la regulament). În acest moment, niciun stat membru nu se află în această situație.

⁵ COM (2019) 640 final.

În prezent, cinci state membre transmit date în mod voluntar: Cehia, Italia, Lituania, Finlanda și Suedia. Deși nu depășește pragul stabilit de regulament, Cehia raportează toate datele solicitate. Celelalte patru țări transmit un set de date anuale limitat (tabelul V1 din anexa V).

Belgia, Cehia, Luxemburg, Ungaria, Țările de Jos și România transmit, de asemenea, date privind traficul navelor (cu caracter opțional, tabelul II2 din anexa II).

Din afara Uniunii Europene, Serbia, o țară candidată, transmite, de asemenea, date trimestriale în mod voluntar.

Începând cu 1 februarie 2020, data la care Regatul Unit a părăsit Uniunea Europeană, Eurostat a adăugat la seturile sale de date noul agregat „Uniunea Europeană – 27 de țări (din 2020)”, care exclude Regatul Unit. În cursul perioadei de tranziție până la sfârșitul anului 2020, Regatul Unit transmite în continuare date către Eurostat. Aceste date sunt puse la dispoziția utilizatorilor.

2. ACȚIUNI ÎN URMA PUNERII ÎN APLICARE A REGULAMENTULUI

2.1. RESPECTAREA OBLIGAȚIILOR LEGALE

Respectarea obligațiilor de furnizare a datelor definite în regulament este foarte bună. Toate statele membre furnizează seturile de date solicitate, cu puține cazuri de întârzieri. Nivelul ridicat de respectare a acestor obligații garantează producerea de statistici de înaltă calitate și fiabile privind transportul de mărfuri pe căile navigabile interioare în Europa.

2.2. METODELE UTILIZATE PENTRU COLECTAREA DATELOR ÎN STATELE MEMBRE

Procesele de colectare și compilare a datelor diferă între țările raportoare, însă urmează fluxul tradițional ascendent de informații. Furnizorii de date sunt, de asemenea, diferiți de la țară la țară, însă cele mai frecvente surse sunt autoritățile portuare și ale ecluzelor. Țările completează datele pe care le transmit cu informații primite de la o gamă largă de surse, inclusiv birouri vamale, țări vecine, operatori privați, societăți și agenții. Nouă dintre țările raportoare utilizează date obținute de la serviciile de informații fluviale puse în aplicare de acestea sau de la alte sisteme similare.

Majoritatea autorităților naționale competente efectuează verificări de validare înainte de trimiterea informațiilor către Eurostat, utilizând proceduri de verificare dezvoltate la nivel intern. Normele de validare acoperă multe aspecte ale procesului, inclusiv formatul datelor, codificarea, coerența internă a fiecărui set de date, coerența între seturile de date și variabile și coerența seriilor de timp.

Toate țările raportoare utilizează direct sau indirect datele colectate la nivel național, fie în scopul elaborării unor politici, fie în scopul difuzării.

2.3. COSTUL ȘI SARCINA ADMINISTRATIVĂ PENTRU STATELE MEMBRE

Eurostat depune permanent eforturi pentru a reduce și a simplifica sarcinile și primește în acest sens feedback periodic de la statele membre. În colaborare cu institutele naționale de statistică, Eurostat pune în aplicare măsuri specifice pentru reducerea sarcinii administrative generate de colectarea și raportarea datelor. Acestea includ:

1. dezvoltarea unei matrice de distanțe pentru a facilita raportarea;

2. dezvoltarea unor instrumente și proceduri automatizate de transmitere și de validare, pentru a oferi feedback statelor membre cu privire la calitatea datelor și la erorile specifice pentru fiecare set de date;
3. organizarea de reuniuni periodice ale experților din statele membre, din țările AELS (Asociația Europeană a Liberului Schimb), din țările candidate și țările potențial candidate (și anume, Grupul de experți pentru statisticile privind transportul pe căi navigabile interioare și grupurile operative) pentru a face schimb de bune practici și pentru a discuta cu privire la calitatea datelor, la problemele existente și la soluțiile identificate.

Conform feedback-ului colectat prin intermediul unui chestionar transmis statelor membre în februarie 2020, majoritatea țărilor consideră utilă colectarea datelor, iar costul și sarcina administrativă asociate colectării datelor ca fiind justificate, având în vedere beneficiile oferite de datele colectate. O țară consideră că raportarea datelor referitoare la tranzit generează o sarcină administrativă semnificativă.

2.4. VALIDAREA DATELOR ȘI CALITATEA DATELOR STATISTICE TRANSMISE

A fost atins un nivel ridicat de standardizare în ceea ce privește măsurile de natură tehnică pentru transmiterea datelor. Datele sunt transmise pe cale electronică spre Eurostat prin intermediul sistemului EDAMIS⁶, respectându-se structura pentru fișierele de date și formatul de înregistrare. Un sistem de validare implementat în EDAMIS permite detectarea rapidă a erorilor de bază și a codurilor incorecte, precum și integrarea rapidă a informațiilor în baza de date de producție a Eurostat.

După încărcarea datelor în baza de date de producție a Eurostat, sunt efectuate verificări detaliate cu privire la calitatea datelor transmise. Validarea vizează coerența internă a seturilor de date, coerența în timp, coerența între seturile de date și o comparație a rezultatelor între țările raportoare partenere (verificări în oglindă).

Calitatea generală a datelor poate fi considerată bună, însă sunt încă necesare eforturi în special pentru reducerea asimetriilor evidențiate de verificările în oglindă și pentru îmbunătățirea raportării datelor referitoare la tranzit.

2.5. SPRIJINUL METODOLOGIC ACORDAT STATELOR MEMBRE

Eurostat oferă asistență tehnică și metodologică continuă și depune toate eforturile pentru a menține un sistem de date și metadate de înaltă calitate.

Eurostat a elaborat un *Manual de referință privind statisticile referitoare la transportul pe căile navigabile interioare*⁷ care oferă statelor membre orientări cu privire la punerea în aplicare a regulamentului. Manualul de referință este actualizat periodic (de obicei anual) pentru a include cele mai recente informații, documente sau orientări relevante pentru colectarea acestor statistici.

⁶ EDAMIS (*electronic dataflow administration and management information system*) este sistemul de informații utilizat pentru punerea în aplicare a politicii privind punctul unic de intrare a datelor. Toate schimburile de fișiere de date realizate între Eurostat și partenerii săi la nivel național și internațional sunt realizate pe cale electronică prin intermediul aplicației EDAMIS. În cazul statisticilor în domeniul transporturilor, formatul de date recomandat este stabilit în legislația aferentă și detaliat în manualele tehnice.

⁷ https://circabc.europa.eu/sd/a/361f0475-4c86-4ff8-b83e-6cf3759f377e/Reference%20Manual_October_2019.pdf (disponibil doar în limba engleză).

2.6. STUDII-PILOT CU PRIVIRE LA DISPONIBILITATEA DATELOR STATISTICE REFERITOARE LA TRANSPORTUL DE CĂLĂTORI PE CĂILE NAVIGABILE INTERIOARE

Articolul 5 din regulament prevede sarcina Comisiei de a analiza, în cooperare cu statele membre, elaborarea statisticilor privind transportul de călători pe căile navigabile interioare, inclusiv prin intermediul serviciilor de transport transfrontalier. Mai exact, articolul 5 prevede sarcina Comisiei de a:

- a) elabore metodologia adecvată de colectare a datelor relevante până la 8 decembrie 2018;
- b) lansa studii-pilot care să fie realizate de statele membre pe bază de voluntariat și care să furnizeze date din domeniul de aplicare al regulamentului cu privire la disponibilitatea datelor statistice referitoare la transportul de călători pe căile navigabile interioare, până la 8 decembrie 2019;
- c) prezenta un raport Parlamentului European și Consiliului până la 8 decembrie 2020.

Articolul 5 prevede, de asemenea, că raportul transmis Parlamentului European și Consiliului trebuie să prezinte rezultatele studiilor-pilot. În funcție de rezultatele raportului respectiv și într-un interval de timp rezonabil, Comisia prezintă, dacă este cazul, o propunere legislativă de modificare a prezentului regulament în ceea ce privește statisticile privind transportul de călători pe căile navigabile interioare.

Comisia a acoperit o parte din costurile studiilor-pilot sub forma unor granturi acordate institutelor naționale de statistică și altor autorități naționale.

Împreună cu statele membre, Eurostat a elaborat un proiect de metodologie pentru elaborarea statisticilor privind transportul de călători pe căile navigabile interioare. Conform articolului 5 alineatul (1) din regulament, acest proiect de metodologie a fost finalizat la 6 decembrie 2018 și pus la dispoziția statelor membre pentru a fi utilizat în cadrul studiilor-pilot desfășurate de acestea. Studiile-pilot includ două module: statistici privind transportul de călători pe căile navigabile interioare (modulul 1) și statistici privind accidentele produse pe căile navigabile interioare (modulul 2). În iunie 2019, șapte țări au primit granturi pentru efectuarea de studii-pilot: Croația, Germania, Țările de Jos, Austria, Polonia, România și Suedia.

Subiectul a fost discutat în cadrul DIMESA (reuniunea din cadrul Eurostat a directorilor pentru statistici și conturi sectoriale și de mediu), care sprijină activitatea desfășurată în acest domeniu.

2.7. STUDII-PILOT CU PRIVIRE LA DISPONIBILITATEA DATELOR STATISTICE REFERITOARE LA ACCIDENTELE PRODUSE PE CĂILE NAVIGABILE INTERIOARE

Articolul 5 din regulament nu face referire la statisticile privind accidentele. Totuși, datele privind accidentele produse pe căile navigabile interioare reprezintă un alt domeniu important pentru Comisie. Mai exact, Comisia își propune să dezvolte un sistem pentru colectarea armonizată a statisticilor privind accidentele și incidentele în care sunt implicate nave pe căile de navigație interioară, inclusiv în traficul transfrontalier.

Eurostat publică date privind accidentele asociate cu cinci moduri de transport [feroviar, rutier, aerian, maritim și pe căile navigabile interioare (parțial)]. Datele privind accidentele asociate transportului feroviar, aerian și maritim sunt colectate de agențiile europene axate în mod special pe aceste domenii. Direcția Generală Mobilitate și Transporturi a Comisiei colectează date privind accidentele rutiere. Nu există, însă, o agenție care colectează date

referitoare la accidentele produse pe căile navigabile interioare. Cifrele publicate de Eurostat sunt furnizate de unele state membre în mod voluntar (a se vedea *Manualul de referință privind statisticile referitoare la transportul pe căile navigabile interioare*).

Totuși, datele colectate nu sunt complete. Pentru a obține date statistice complete cu privire la toate cele cinci moduri de transport, Eurostat a revizuit și a îmbunătățit metodologia pentru accidentele asociate transportului de călători și de mărfuri pe căile navigabile interioare și a inclus în studiile-pilot un modul dedicat acestui subiect.

Rezultatele acestui modul privind accidentele vor contribui la îmbunătățirea colectării datelor referitoare la accidentele produse pe căile navigabile interioare.

2.8. DIFUZAREA DATELOR

Eurostat pune la dispoziție datele colectate în temeiul regulamentului prin baza sa de date de diseminare, care poate fi accesată gratuit pe site-ul Eurostat. Baza de date include 17 tabele privind transportul pe căile navigabile interioare, alături de un fișier cu metadate detaliate.

Eurostat publică, de asemenea, trei articole din seria „*Statistics Explained*” (Statistici explicate), care prezintă o analiză a datelor pentru mass-media și pentru publicul larg⁸. Datele sunt difuzate, de asemenea, prin extrageri personalizate de date pentru utilizatori și pentru responsabilii de elaborarea politicilor, în articole de știri și publicații Eurostat (de exemplu, publicația statistică „*Energy, transport and environment statistics*”⁹).

3. DEZVOLTAREA ÎN CONTINUARE A STATISTICILOR REFERITOARE LA TRANSPORTUL DE MĂRFURI ȘI DE CĂLĂTORI, PRECUM ȘI LA ACCIDENTELE PRODUSE PE CĂILE NAVIGABILE INTERIOARE

Comunicarea privind Pactul verde european prevede un set de politici transformatoare în toate sectoarele economice, inclusiv în sectorul transporturilor. Statisticile privind transportul pe căile navigabile interioare pot contribui la stabilirea și la monitorizarea obiectivelor de politică. Acest lucru se realizează prin furnizarea de date privind volumele de mărfuri transportate, echipamentele și infrastructura.

Colectarea unor variabile noi sau mai detaliate ar putea fi avută în vedere, ținând cont de necesitățile utilizatorilor datelor și evaluând cu atenție eventuala sarcină administrativă suportată de respondenți. În acest context, o sferă de cuprindere mai bună a datelor în funcție de portul de încărcare/descărcare și de tipul de marfă prezintă un interes deosebit. De asemenea, este necesar să se analizeze modul în care datele existente sau noi ar putea contribui la monitorizarea intensității carbonului și a eficienței energetice a transportului pe căi navigabile interioare.

Un alt aspect care ar putea fi îmbunătățit este reprezentat de armonizarea definițiilor și a listelor de coduri între căile navigabile interioare și alte moduri implicate în transportul intermodal de mărfuri. Acest lucru ar contribui la o mai bună comparabilitate a cifrelor pentru diferitele moduri de transport.

Căile navigabile interioare pot juca un rol mai important în transportul de călători. Datele despre călători ar putea furniza informații interesante cu privire la utilizarea diferitelor tipuri

⁸ [Inland waterways freight transport - quarterly and annual data](#) (disponibil doar în limba engleză).
[Inland waterway transport statistics](#) (disponibil doar în limba engleză).

[Inland waterways - statistics on container transport](#) (disponibil doar în limba engleză).

⁹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-DK-19-001> (disponibil doar în limba engleză).

de transport pe căile navigabile interioare (de exemplu, croaziere, transport cu feriboturi și autobuze acvatice etc.)

Comisia a depus eforturi pentru dezvoltarea unui instrument european armonizat de tip „matrice de distanțe” la nivel interportuar. În această matrice, distanța totală de la un port la altul este împărțită în distanțele individuale parcurse în fiecare dintre țările traversate de-a lungul călătoriei. Unul dintre obiectivele matricei este de a contribui la reducerea sarcinii administrative generate de colectarea datelor referitoare la tranzit. Aplicarea sa viitoare depinde de disponibilitatea datelor la nivel interportuar, dar și de identificarea mai precisă și mai consecventă a poziției geografice a portului și de îmbunătățirea rețelei geografice de căi navigabile interioare.

Țările trebuie să fie încurajate să furnizeze date în funcție de portul de încărcare/descărcare și de tipul de marfă; în prezent, ambele categorii de date sunt furnizate exclusiv în mod voluntar.

Sfera geografică de cuprindere a statisticilor colectate ar putea fi lărgită prin extinderi viitoare ale Uniunii Europene și prin implicarea voluntară a țărilor terțe și/sau a organizațiilor internaționale prin acorduri de cooperare.

Feedbackul primit prin intermediul unui chestionar trimis statelor membre în februarie 2020 arată că cinci țări (dintre cele nouă respondente) nu au în vedere cerințe specifice pentru îmbunătățirea prezentului regulament. Țările respective au menționat că resursele rare, precum și costul și sarcina administrativă ridicate, le pot limita capacitatea de a colecta date noi sau de a extinde colectarea tipurilor actuale de date (de exemplu, date privind transportul de călători sau date defalcate în funcție de tipul de marfă). În același timp, ele recunosc că inițiativele europene actuale (cum ar fi Pactul verde european) pot da naștere unor nevoi noi în materie de date, care trebuie evaluate și discutate. A fost subliniată necesitatea dezvoltării în continuare a matricei de distanțe pentru transportul pe căile navigabile interioare, în special pentru că aceasta va reduce sarcina administrativă generată de colectarea datelor referitoare la tranzit. De asemenea, ar trebui avută în vedere o armonizare mai bună a definițiilor.

4. CONCLUZII

Experiența dobândită și rezultatele obținute în urma punerii în aplicare a Regulamentului (UE) 2018/974 pot fi considerate pozitive. Un mecanism bine stabilit atât la nivel național, cât și la nivelul Eurostat, permite obținerea unor rezultate comparabile de înaltă calitate.

Eurostat ia toate măsurile necesare pentru a ajuta statele membre în punerea în aplicare a regulamentului. Acesta a dezvoltat un sistem de informații adecvat și a introdus metode de comunicare menite să reducă la minimum sarcina administrativă generată de gestionarea datelor pentru țările raportoare. Eurostat a oferit, de asemenea, sprijin pentru îmbunătățirea în continuare a calității datelor și reducerea sarcinii administrative generate de colectarea și raportarea datelor.

În ceea ce privește utilizarea datelor colectate, rezultatele obținute au o aplicare imediată în procesul de elaborare, implementare și monitorizare a politicilor din domeniul transporturilor pe căile navigabile interioare la nivel național și la nivelul Uniunii Europene.